

BODNÁR GYULA

KASSAI UTCÁK, HÁZAK, POLGÁROK

Úgy illenek, hogy szülővárosomról, a bodrogközi Királyhelmeccről mondjak valami *kedvest, szépet*, valamit, ami az életem irányát, formáját és tartalmát meghatározta, legalábbis alakította. Vagy a csallóközi Nagymegyerről, ahová egy szőke hang hívására negyvenhárom évvel ezelőtt telepedtem le, korántsem ideiglenesen tehát, sőt itt születtek gyermekeink, akik eme kisvárostól kőhajításnyira élnek tőlünk az ő gyermekekkel, a mi unokáinkkal.

A felkérés pillanatában, némi szlenges beütéssel, nekem mégis azonnal Kassa ugrott be, mint „az én városom”, jöllehet, személyesen harminc éve nem jártam utcáin. Kötődésem e városhoz akkor kezdődött, amikor iskolás lettem, és anyu szinte mindig vitt magával, vásárolni, apu korai halála előtt is, után is. Nagyobb város, nagyobb választék, s talán olcsóbb áru. Vonaton mentünk, mindig. Az ötvenes éveket írtuk, eleinte a szó szoros értelmében fapados fülkében utaztunk, ahová be-beveredett a szerelvény élén vágató pompás gőzmozdony füstje, melyet hamarost az országot átszelő villanyvasút váltott fel hosszú szerelvények élén vágató villanymozdonyokkal. Anyu konyhanyelven sem bírta a szlovákokat, de az idő tájt nem is volt rá szükség, minden üzletben tudtak magyarul, ha meg valamelyikben nem, én próbáltam tolmácsolni, noha korosztályom a magyar iskolában még az ötvenes évek második felében is csak a harmadik osztálytól kezdte tanulni a szlovák nyelvet. Anyu szerette Kassát, mely azokban az időkben kezdett, a készülő vasműnek is köszönhetően, felduzzadni, fokozatosan körbevett magát lakótelepekkel, így 80 ezer lélek helyett mára 240 ezernek ad otthont. Szóval, ahogy leszálltunk a vonatról, az állomástól pár lépésre liget fogadott frissítőket kínáló bódékkal. Szerette anyu a Malomárok csörgedező vizét, hídját, a Jakabpalotát, élvezte az Erzsébet-dómgig vezető Malom utca színeit, csodálta magát a dómot, az Orbán-tornyot, az Állami Színház épületét, a Šrobár utcát, egyáltalán a többféle stílus képviselő építészeti remekműsorozat összességének látványát, esztétikumát. Nem beszélt róla, de olvasott emberként mintha ennek a kulturális-művészeti-történelmi centrumnak a közegében, légkörében érezte volna az akkor még számomra ismeretlen Márai Sándor, Jakoby Gyula, Löffler Béla és számos jelentős magyar kassai művész előd szellemi sugárzását is. Közben természetesen a hosszú és tágas Fő téren, illetve Fő utcán, amelyen piros

villamos futott, cipő- és ruhaüzletekbe tértünk be, szeretünk a Ryba nevű talponállót, ahol általában halsalátát fogyasztottunk. Tőle nem messze – dufart alatt lehetett bejutni – körlepcsős ház alsó szintjén, nem túl tágas lakásban lakott egyik rokonunk, Radvánszky Jani bácsi, akit magam is már gyerekként megkedveltem. A mából visszpillantva, igazi kassai polgárrá vált a vékony, magas idős ember, akinek volt stílusa, akinek a tekintetéből életkedv áradt, és volt humora, irigylésre méltó tájékozottsága-műveltsége. Bonyolult kérdésekre tudott egyszerű válaszokat adni. Gimnazistaként, a hatvanas években, a családjával Kassára költözött Bandi barátomhoz már egyedül utazgattam a királyhelmecci vasútállomásra, néha náluk aludtam. Mint VSS-szurkolók első ligás focimeccsre jártunk együtt, akkor még több magyar nemzetiségű labdarúgó is játszott a csapatban. Persze hokicsatákra is el-ementünk, a Dukla, illetve a hamar VSŽ-re váltó jégkorongszabadtéri csapatunkhoz is el-ementünk, a Dukla, illetve a hamar VSŽ-re váltó jégkorongszabadtéri koncertjén a nagy amfiteátrumban, azonban a Beatles legújabb számait sem felejtettük el megvitatni Bandival, mint az együttes lelkes imádói.

Aztán felnőttem. Immáron újságíróként hol vonaton, hol repülőgépen, hol szolgálati kocsival jártam Kassára, a Slovan Szállóban foglalva szobát. Tehát fordult az irány, meg is nyúlt az út, nyugatról keletre. Többek között a Thália Színház egy-bemutatójára utaztam, s mint lapom alkalmi színikritikusa, színészekkel, rendezőkkel, írókkal találkozhattam, Gágyor Péter rendezővel, a Szép Szó Ifjúsági Színpad vezetőjével kacagtunk hatalmasakat kevésbé sikeres előadások bukásain, olykor a premier utáni jó hangulatú összejöveteleken. És találkozhattam Jakoby Gyulával, a lakásán, festményei között. Kollégám, a későbbi kalligramos Szigeti László vitt el az európai rangú festőművészhez, és ez a találkozás olyan élményforrás nekem, hogy valahányszor újraélem, amióta kezembe vehetem Kulcsár Ferenc Jakoby-könyvét. Ezeregyéjszaka címmel jelent meg 2015-ben az 1984-2014 között folyamatosan épített sorspoéma a festő mintegy 31 színes alkotását, számos híres képét felvonultatva közben. Radvánszky Jani bácsi mellett Jakoby egy másik Kassát jelentett és jelent nekem a festményeivel. S ez nem a kirakatok, nem a csillogás Kassája, hanem az *egyszerre tragikus és komikus emberi lété*.

havilap

XXV. évfolyam, 3. szám, 2017. november

Főszerkesztő: Hodossy Gyula

Vezető szerkesztő:

Petres Csizmadia Gabriella,

Petres Sándor

Örökös munkatárs: Turczel Lajos

A szerkesztőbizottság elnöke:

Fibi Sándor

Tagok:

Bárczi Zsófia, Hrbáček Noszek Magdaléna,

Kalácska József, Klemen Terézia,

Krippel Éva, Novák Mónika,

Pázmány Annamária, Szokol Dezső

Nyomdai előkészítés:

Václav Kinga, Gyenes Gábor

Nyomja:

Press Group s.r.o., Banská Bystrica

Kiadja:

Katedra Alapítvány

Felelős kiadó:

Hodossy Gyula

Elérhetőség:

Katedra Alapítvány

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 903 724 781

E-mail: katedra@katedra.skHonlap: www.katedra.sk

Bankszámlaszám: 1014769018/1111.

Laprendelés:

Lelkes Renáta, marketing@liliumaurum.sk,

00421 903 724 781

Kiadványunkat támogatja a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma.

KATEDRA

mesačník

ročník XXV., 3. číslo, november 2017

Vydavatel:

Nadácia Katedra,

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

IČO: 35591609

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu

a športu Slovenskej republiky.

Realizované s finančnou podporou Úradu

vlády Slovenskej republiky - program Kul-

túra národnostných menšín 2017.

Náklad: 2500 ks

REDAKCIA / SZERKESZTŐSÉGÜNK:

Nadácia Katedra – Katedra Alapítvány.

Palác Duna Palota, Galantská cesta

658/2F, 929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Honlap: <http://www.katedra.sk>E-mail: katedra@katedra.skkatedra.szerkesztoseg@gmail.com

Minden jog fenntartva.

Kéziratokat nem őrzünk meg

és nem küldünk vissza.